

В № 188/КП-0101/30.04.2024

СТАНОВИЩЕ

От д-р Теодора Атанасова Стайкова – професор
в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Биологически факултет,
катедра „Биология на развитието“
Член на НЖ, съгласно заповед на директора на Института по океанология към БАН
№ 58 от 01.03.2024г.

относно материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
на Институт по океанология към БАН

по: област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика,
професионално направление: 4.3 Биологически науки,
научна специалност: „Екология и опазване на екосистемите“,
научно направление: „Екология и молекулярна таксономия на морски организми“

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 1 от 02.01.2024г. и на интернет страницата на ИО – БАН за нуждите на Института по океанология към БАН, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Нина Стойчева Джембекова от секция „Биология и екология на морето“ в ИО – БАН.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Представеният от гл. ас. д-р Нина Стойчева Джембекова комплект материали е в съответствие с Правилника на ЗРАСРБ, чл. 53 и 54, и Правилника за условията и реда за придобиване на образователни и научни степени и за заемане на академични длъжности в Института по океанология – БАН (ПУРПОНСЗАД ИО-БАН), чл.53 (4), като включва всички необходими документи за участие в конкурса: комплект административни документи; списъци с научните трудове и самите трудове; списък на установени цитирания; документи за научноизследователска дейност; справка за покриване на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ и доказателства към нея; резюмета на рецензираните публикации и самооценка на приносите; удостоверение за трудов стаж и др. За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ са представени 27 труда, които не са използвани за придобиване на ОНС „доктор“ и академичната длъжност „главен асистент“. От тях 22 са научни публикации с IF и/или SJR и са публикувани в реферирани и индексирани в базите данни Web of Science и Scopus списания. Приложени са и доказателства за 264 цитирания, за участие в 20 научноизследователски проекта, 13 от които са международни, както и за участие в 14 научни форума.

Гл. ас. д-р Нина Стойчева Джембекова е родена на 17 юни 1980г. През 2003г. придобива ОКС „бакалавър“, а година по-късно и „магистър“ по специалност „Екология и опазване на околната среда“ в Техническия университет в гр. Варна. През 2018г. придобива ОНС „Доктор“ по Хидробиология. През 2016г. започва работа като еколог в ИО, в периода 2016-2018 работи като асистент, а от 2019 – като гл. асистент в Института. Гл. ас. д-р Джембекова е участвала в множество обучителни курсове за повишаване на професионалната ѝ квалификация.

Подготвените от д-р Джембекова документи за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПН 4.3 Биологически науки доказват, че тя покрива минималните национални изисквания.

Личните ми впечатления от кандидата се основават на осъществявана с нея професионална комуникация и показват, че гл. ас. Джембекова е отговорен, комуникативен, инициативен и коректен колега, с експертиза в областта на екологията, опазването на екосистемите и молекулярната таксономия на морски организми.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

Научноизследователска дейност

Гл. ас. д-р Нина Джембекова осъществява научноизследователска дейност в областта на екологията, разпространението и биоразнообразието на фитопланктонни видове, популационната генетика на стопанско ценни видове риби, екологичния мониторинг на морската околна среда. Част от научните ѝ разработки са избрани като „най-значимо научно постижение на ИО-БАН за 2017, 2018, 2019, 2022г. В научноизследователската си работа д-р Джембекова използва богат инструментариум от методи – морфологични, биохимико-генетични и молекулярно-генетични (вкл. и геномно секвениране).

Въз основа на представената документация мога да определя приносите на нейните изследвания като научни и научно-приложни.

Като приноси с **оригинален научен характер** бих посочила:

- Установяването на молекулярно-генетични маркери за по-прецизно разграничаване на видовете в род *Pseudo-nitzschia* и регистрирането на нови за Черно море такива с оглед на съществуващото в рода криптично биоразнообразие и трудното разграничаване на токсичните от безвредните видове чрез микроскопски анализ, както и проучването на техните цъфтежи в черноморския басейн (Публикации 6.3.1-1, 5).
- Установяването на нови фитопланктонни видове в повърхностни седименти от Черно море чрез ДНК метабаркодиране и доказването на големия потенциал на този метод за оценка на фитопланктонното биоразнообразие в седименти (Публикация 6.3.1-2).
- Установяването на зависимост между числеността и пространственото разпределение на фитопланктонни видове в Черно море и фикотоксини, което дава възможност да се оцени реалния токсигенен потенциал на черноморските изолати и да се изгради статистически базирана хипотеза за продуциращите ги видове. (Публикация 6.3.1-7)
- Установяването на връзка между различните морфотипове на цисти на *Scrippsiella acuminata* и някои параметри на околната среда, като соленост, температура и биогени, чрез прилагането на различни статистически подходи (Публикации 6.3.1-6; 6.3.3-1).
- Изучаването на микробиома на Черно море чрез метагеномен анализ и установяването на хетерогенност в разпределението на различните флотипове *Synechococcus* по екологични ниши (Публикации 6.3.1-4, 6.3.2-1, 2).
- Установяването на специфични популационно-генетични характеристики за стопанско ценни видове риби като база за тяхното опазване и ефективно управление на техните запаси (Публикации 6.3.2-5, 6, 7, 8, 9; 6.3.3-3).
- Установяването на нови за науката видове морски бентосни кремъчни водорасли при изучаването на биоразнообразието на диатомейните съобщества в Антарктика (Публикации 6.3.2-10, 11, 12, 13).
- Установяването на различни гени за резистентност, което доказва присъствие на мултирезистентни бактерии в различни зони на Черно море, включително и в дълбочина, което е важно, предвид увеличаващата се в световен мащаб заплаха за човешкото здраве (Публикации 6.3.2-3, 4).

Научен принос в работата на гл. ас. д-р Н. Джембекова е и изготвянето на списък на инвазивните и потенциално инвазивни чужди видове в Средиземно и Черно море и указването на видовете с най-голям инвазивен потенциал, което е от ключово значение като система за ранно предупреждение и предприемане на ефективни мерки за управление на инвазивните видове (Публикация 6.3.2-14)

Като **научно-приложни приноси** бих посочила:

- Паралелното прилагане на различни методи за мониторинг на морската околна среда при изследване на фитопланктонното биоразнообразие, включително това на потенциално токсичните видове в Черно море, при което е установено, че едновременното прилагане на морфологични и молекулярни методи увеличава потенциала за по-надеждна таксономична оценка на фитопланктонното биоразнообразие (Публикации 6.1.2-1; 6.3.1-3; 6.3.2-15; 6.3.3-2; 6.4-1).

Експертна дейност

Гл. ас. д-р Нина Джембекова е доказан професионалист в областта на екологията и таксономията на морските организми. В подкрепа на това мое мнение е и участието ѝ в актуализирането на „**Стратегическата програма за научни изследвания и иновации в Черно море**“, представена пред Европейския парламент през 2023г. (Публикация 6.4-2), както и участието на кандидата в **20 научноизследователски проекта, 13 от които - международни.**

В заключение бих могла да потвърдя, че открояващите се приноси в публикационните материали на гл. ас. д-р Джембекова са безспорни и я определят като професионалист, който работи в екип, използвайки съвременни методи на изследвания в областта на фитопланктонното биоразнообразие в Черно море, таксономията и екологията на потенциално токсичните и цъфтежни видове. Категорично доказателство за научната значимост на работата на кандидата са и представените 264 цитирания в списания, които са индексирани и реферирани в WoS и Scopus, както и високият h-индекс 10 (Scopus).

Депозираниите от гл. ас. д-р Нина Джембекова документи показват, че тя напълно покрива минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПН 4.3 Биологически науки, съгласно ЗРАСРБ, като броят на точките по отделните групи показатели е следният:

Група от показатели А. Показател 1 (мин. 50 т.) – 50 точки

Кандидатът има придобита ОНС „Доктор“ по научна специалност „Хидробиология“ през 2018г. въз основа на защитена дисертация на тема „Молекулярна таксономия и екология на потенциално токсични фитопланктонни видове в Черно море“.

Група от показатели В. Показател 4 (мин. 100 т.) – 132 точки

Представени са общо 7 публикации в списания, реферирани и индексирани в базите данни Web of Science и Scopus с квартали, както следва: 3 публикации в списания с квартал Q1 (75 точки), 1 публикация в списание с квартал Q2 (20 точки), 1 публикация в списание с квартал Q3 (15 точки), 1 публикация в списание с квартал Q4 (12 точки) и 1 публикация в списание с SJR (10 точки).

Група от показатели Г. Показател 7 (мин. 220 т.) – 267 точки

Представени са общо 15 публикации в издания с импакт фактор, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), извън тези по показател 4. От тях: 3 са в списания с квартал Q1 (75 точки), 6 са в списания с квартал Q2 (120 точки), 4 са в списания с квартал Q3 (60 точки), 1 е в списание с квартал Q4 (12 точки). Представена е и 1 публикация в международен авторски колектив, включващ повече от 30 автора, както и 3 публикации в списания, които не са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), които не са точкувани.

Група от показатели Д. Показател 11 (мин. 60 т.) – 528 точки

Представени са доказателства за 264 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus).

Общият сбор от точки по показателите от отделните групи А, В, Г и Д е 977, с което гл. ас. д-р Нина Джембекова превишава изискуемия минимум за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПН 4.3 Биологически науки.

3. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки към кандидата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Нина Стойчева Джембекова **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на образователни и научни степени и за заемане на академични длъжности в Института по океанология – БАН.

Кандидатът в конкурса е представил **значителен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и заемането на академичната длъжност „главен асистент“. В представените по конкурса материали се отчитат оригинални научни и научно-приложни приноси, които са получили международно признание чрез публикуването им в списания с високи наукометрични показатели. Научноизследователската и експертна дейност на кандидата е **безспорна**.

Постигнатите от гл. ас. д-р Нина Джембекова резултати **напълно** съответстват на минималните национални изисквания на ЗРАСРБ и изискванията на ПУРПОНСЗАД на ИО-БАН.

След запознаването ми с представените в конкурса материали и научни трудове, и анализа на тяхната значимост и съдържащите се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Научния съвет на Института по океанология на БАН, Варна, за избора на гл. ас. д-р Нина Стойчева Джембекова на академичната длъжност „доцент“ в Института по океанология по: област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3 Биологически науки, научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“, научно направление: „Екология и молекулярна таксономия на морски организми“.

17.04.2024 г.

Заличен на основание
Изготвил становището: ЗЗЛД.....

(проф. д-р Теодора Стайкова)